

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

28 noiembrie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte Nicolae Gordilă

Judecători Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Hîncești din 02 septembrie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017, declarate de către avocații Șalari Gheorghe și Bacalâm Anatolie în numele inculpatului

Vatamanu Ion XXXXXXXXX, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în or.XXXXXXXXXX, str.XXXXXXXXXXXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 11.05.2016 - 02.09.2016;

Instanța de apel: 07.10.2016 - 10.05.2017;

Instanța de recurs: 03.08.2017 - 28.11.2017.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 02 septembrie 2016, Vatamanu Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.217¹ alin.(4) lit.d) la 7 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 2 ani și în baza art.27, 42, 248 alin.(5) lit.b), d) Cod penal la 4 ani închisoare.

Potrivit art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități legate de gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 2 ani.

În baza art.106 Cod penal, a fost dispusă confiscarea cu transmiterea gratuită în folosul statului a automobilului de model „Volvo S80”, cu n/î XXXXXXXX, nr.caroserie xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, păstrat în camera de corpuri delictive din cadrul Biroului Vamal Leușeni.

2. Potrivit sentinței s-a constatat că Vatamanu Ion, pe parcursul anului 2016, acționând împreună și de comun acord cu alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, având intenția obținerii unui profit personal, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, au elaborat un plan criminal complex, împărțind rolurile între ei, potrivit căruia urmăreau trecerea peste frontiera de stat a R.Moldova a substanțelor narcotice prin contrabandă, în scop de înstrăinare, în proporții deosebit de mari.

În așa mod, pe parcursul lunilor ianuarie-aprilie 2016, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, Vatamanu Ion împreună și de comun acord cu alte persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, aflându-se în R.Moldova, în circumstanțe nestabilite, a intrat în posesia unei cantități de peste 8 kg de substanță narcotică marijuana.

Ulterior, substanțele narcotice indicate le-au preluat și împachetat în 35 de brichete, pe care le-au încărcat și tănuț în interiorul barelor de protecție față și spate a unității de transport de model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxxxxx, cu care intenționau să le traverseze peste frontiera de stat în direcția României.

La 07 aprilie 2016, ora 15.30, Vatamanu Ion, urmărind scopul înfăptuirii depline a rolului asumat, acționând potrivit schemei, în calitate de conducător auto, s-a prezentat la linia de control „ieșire” a postului vamal Leușeni-Albița, unde a încercat trecerea peste frontiera vamală a R.Moldova a substanței narcotice sus indicate, care se afla tănuț în mijlocul de transport de model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxxxxx, Vatamanu Ion, care acționa împreună și de comun acord cu alte persoane neidentificate la moment de către organul de urmărire penală, nu a reușit să-și realizeze până la capăt intențiile criminale din motiv că a fost depistat și reținut de colaboratorii biroului vamal Leușeni în momentul efectuării controlului fizic a mijlocului de transport de model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxxxxx, în barele de protecție a căruia se aflau tănuț în mod fraudulos în locuri special amenajate artizanal 35 de brichete cu greutatea totală de 8880 grame cu substanță vegetală presată, de culoare verde, cu miros specific de cânepă, ambalate cu bandă adezivă de aluminiu, plasate în vid de polietilenă.

Potrivit concluziilor rapoartelor de expertiză nr.34/12/1-R-1738 din 08.04.2016, și nr.34/12/1-R-2059 din 22.04.2016, întocmite de DTCEJ Centru din cadrul CTCEJ, masa vegetală uscată, presată, de culoare verde, cu nuanță cafenie, depistată în rezultatul controlului vamal, în spațiile fabricate artizanal ale automobilului de model „Volvo S 80”, cu n/î xxxxxxxx, cu numere de identificare a caroseriei xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, la volanul căruia se afla Vatamanu Ion, în număr de 35 de brichete cu cantitatea totală de 8880 grame, reprezintă marijuană obținută artizanal, care face parte din categoria substanțelor narcotice, depistate în trafic ilicit, ce constituie cantități deosebit de mari.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri procurorul, avocații I.Bătrîncea și Gh.Tăut în numele inculpatului, solicitând:

- procurorul, casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită pedeapsa în baza art.217¹ alin.(4) lit.d) Cod penal de 10 ani închisoare, în baza art.27, 42 alin.(2), 248 alin.(5) lit.b), d) Cod penal de 6 ani închisoare, iar în temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 13 ani închisoare, în penitenciar de tip închis, pe motiv că instanța i-a aplicat inculpatului o pedeapsa prea blândă în raport cu infracțiunile comise, acesta nu și-a recunoscut vina, nu s-a căit sincer de cele comise, fiind o persoană social periculoasă;

- avocatul I.Bătrîncea în numele inculpatului, casarea sentinței cu achitarea acestuia, invocând că vinovăția lui nu a fost dovedită; - instanța nu a luat în considerația că inculpatul nu a acționat cu intenție directă, deoarece acesta a traversat frontiera de stat împreună cu familia sa necunoscând că în automobilul pe care îl are în folosință se află substanțe narcotice, dânsul nu este proprietarul automobilului și nu putea cunoaște modificările efectuate în caroseria automobilului dat;

- avocatul Gh.Tăut în numele inculpatului, casarea sentinței și remiterea cauzei în prima instanță la o nouă examinare, pe motiv că instanța a încălcat dreptul la apărare a inculpatului, deoarece acesta având avocat prin contract, a solicitat amânarea cauzei din motiv că avocatul se află în concediu medical, iar instanța i-a numit un avocat din oficiu; - vina inculpatului nu a fost dovedită prin careva probe, acesta nu a acționat cu intenție directă, necunoscând despre faptul că în automobil se află careva substanțe narcotice și că numărul caroseriei a fost modificat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017, apelul avocatului Gh.Tăut în numele inculpatului a fost respins ca fiind declarat peste termen, iar apelurile procurorului și a avocatului I.Bătrîncea au fost respinse ca fiind nefondate.

Instanța de apel a constatat că, prima instanță obiectiv și sub toate aspectele, prin prisma art.101 Cod de procedură penală, a examinat și apreciat probele administrate în cauză, care dovedesc cu certitudine vinovăția lui I.Vatamanu în săvârșirea infracțiunilor imputate, astfel că corect a încadrat acțiunile acestuia în baza art.217¹ alin.(4) lit.d) și art.27, 42 alin.(2), 248 alin.(5) lit.b), d) Cod penal.

La fel, instanța de apel a respins argumentele apărării, precum că automobilul a fost procurat de la o persoană pe nume „Alexandru” și faptul că în noaptea înaintea infracțiunii s-a aflat la un cunoscut, deoarece însuși inculpatul a menționat că avea actele asupra automobilului și nemijlocit l-a procurat de la persoana pe nume „Alexandru”, iar în procură sunt indicate datele de identitate ale acestei persoane, astfel că apărarea nu a solicitat audierea acestui martor, fapt care denotă că se încearcă o metodă de inducere a instanței de apel în eroare și de eschivare de la răspunderea penală.

De asemenea, instanța de apel a constatat că prima instanță, la stabilirea pedepsei, a ținut cont de principiile generale de aplicare a pedepsei prevăzute de art.7, 61, 75 Cod penal, care este una echitabilă faptelor infracționale comise, ce corespunde împrejurărilor cauzei, normelor legale și care va atinge scopul de corijare și reeducare a inculpatului.

Referitor la apelul avocatului Gh.Tăut declarat în numele inculpatului, instanța de apel a reținut că, dânsul a făcut cunoștință cu sentința la 04.11.2016, fapt confirmat prin inscripția și semnătura acestuia de pe scrisoarea de înștiințare privind redactarea sentinței și a procesului-verbal al ședinței de judecată, iar apelul a fost depus la 02.12.2016, fără a solicita repunerea în termen a cererii de apel sau a motiva omiterea depunerii în termen a acestuia. Din aceste considerente, instanța de apel a conchis că apelul avocatului Gh.Tăut a fost depus peste termenul prevăzut de art.402 alin.(1) Cod de procedură penală.

5. Împotriva deciziei instanței de apel au declarat recursuri ordinare avocații Gh.Șalari și A.Bacalîm în numele inculpatului care, invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.4), 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatului, motivând că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii; - prima instanță i-a încălcat inculpatului dreptul la apărare, deoarece acesta a avut încheiat contract de asistență juridică cu avocatul Gh.Tăut, și, pe motiv că avocatul său se afla în concediu de boală, a solicitat amânarea ședinței, instanța însă, a respins neîntemeiat cererea dată desemnând un alt apărător din oficiu; - vina inculpatului nu a fost probată de către instanțe și nici intenția acestuia de a comite infracțiunile imputate; - la materialele cauzei nu există informații, precum că inculpatul face parte dintr-un grup criminal organizat; - automobilul cu care inculpatul urma să traverseze frontiera îl avea în folosință, astfel el nu cunoștea despre substanțele narcotice tănuite în el, mai mult nu a fost depistată nici o amprență a lui pe brichetele cu marijuană sau în zona ascunzișurilor.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, care a solicitat respingerea recursurilor ca inadmisibile, Colegiul penal consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

În sensul art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Asigurarea dreptului la apărare este una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei în contradictoriu, întrucât participarea apărătorului în procesul penal asigură protejarea drepturilor și libertăților prevăzute de lege ale inculpatului și contribuie la cercetarea obiectivă,

sub toate aspectele și multilaterală a cauzei. Acest drept este stipulat în art.26 din Constituția R.Moldova, art.6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și art.66 alin.(2) pct.5) Cod de procedură penală, potrivit căroră acuzatul are dreptul să-și aleagă apărător care să participe la proces prin contract încheiat fie cu inculpatul, fie cu rudele acestuia.

Potrivit materialelor dosarului, împotriva sentinței primei instanțe a declarat apel procurorul, care a solicitat înăsprirea pedepsei penale și avocații I.Bătrîncea și Gh.Tăut în numele inculpatului, solicitând casarea acesteia și rejudecarea cauzei, deoarece nu s-a examinat cauza sub toate aspectele și obiectiv, instanța nu s-a expus asupra tuturor circumstanțelor, motivarea sentinței fiind superficială și unilaterală, prima instanța i-a încălcat dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza cu un apărător desemnat din oficiu, pe când acesta a avut avocat prin contract.

Instanța de apel a respins ca tardiv apelul declarat de către avocatul Gh.Tăut, iar apelurile procurorului și a avocatului I.Bătrîncea, ca nefondate.

La acest capitol instanța de recurs menționează că, potrivit art.67 alin.(1) Cod de procedură penală, apărătorul este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuitului, învinuitului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele și metodele neinterzise de lege, iar din conținutul alin.(3) a acestui articol, rezultă că calitatea de apărător se capătă din momentul în care persoana și-a asumat angajamentul de a apăra interesele inculpatului în cauză cu consimțământul acestuia.

Potrivit art.70 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, avocatul ales poate fi admis în procesul penal în calitate de apărător la inițiativa bănuitului, învinuitului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor interesele căroră urmează să le apere, prezentând mandatul biroului de avocați sau de un alt document ce îi confirmă împuternicirile.

Reieșind din sensul normei date, alegerea apărătorului poate fi făcută atât de către inculpat, cât și de alte persoane (rude, prieteni) cu respectarea unei condiții - consimțământul inculpatului, care după semnarea contractului de asistență juridică își dă acordul, în formă scrisă, ori solicită printr-o cerere admiterea apărătorului.

Din materialele cauzei rezultă că, la 17.08.2016, inculpatul a încheiat contract de asistență juridică nr.78 cu avocatul Gh.Tăut, care în ședința de judecată din 17.08.2016 a solicitat amânarea examinării cauzei pentru a se pregăti de dezbaterile judiciare (f.d.191, 205, v.1).

Ulterior, la data de 25.08.2016, avocatul G.Tăut a depus cerere prin care a solicitat amânarea ședinței de judecată din 26.08.2016 în legătură cu faptul că se află în concediu medical, prezentând concluzia medicală cu mențiunea nr.certificatului de boală 2163186 (f.d.197-198 v.1).

Din acest considerent, pentru continuarea examinării cauzei penale, în ședința de judecată a participat un apărător din oficiu - I.Bătrîncea, în baza mandatului din 26.08.2016 (f.d.196, 205-206, v.1). Totodată, la materialele cauzei este cererea inculpatului, prin care solicită ca interesele sale să fie reprezentate de avocatul Gh.Tăut, cu care are încheiat contract de asistență juridică, insistând în ședința de judecată că dorește să fie apărat de avocatul său, care la moment este bolnav, solicitând amânarea ședinței de judecată.

Însă, potrivit procesului-verbal, instanța a dispus de a respinge atât cererea avocatului Gh.Tăut, cât și a inculpatului de a fi amânată ședința de judecată, invocând că dreptul la apărare nu este încălcat căci este prezent avocatul din oficiu, I.Bătrîncea (f.d.199, 206 verso, v.1).

Potrivit art.409 Cod de procedură penală, instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. În limitele prevederilor arătate în alin.(1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Conform art.322 Cod de procedură penală, în cazul neprezentării în ședință a apărătorului și imposibilității de a-l înlocui în ședința respectivă, ședința de judecată se amână.

Înlocuirea apărătorului care nu s-a prezentat la ședință se admite doar cu consimțământul inculpatului.

Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 5 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat. Pentru înlocuirea apărătorului, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile.

Instanța îi oferă apărătorului care a intervenit în proces timp suficient și îi asigură posibilitățile respective pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti de participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea apărătorului nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Apărătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsa lui, dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

Astfel, reținând cele invocate supra, Colegiul penal conchide că instanța de apel, la examinarea apelurilor, nu a verificat legalitatea și temeinicia sentinței atacate prin prisma prevederile normelor precitate, prematur ajungând la concluzia de menținere a sentinței.

Prin urmare, eroarea comisă de instanța de apel poate fi corectată numai prin casarea deciziei și remiterea cauzei la rejudecare, unde instanța de apel are obligația să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, inclusiv să se pronunțe asupra tuturor motivelor apelurilor, iar în dependență de datele obținute să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu prevederile art.434, art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocații Șalari Gheorghe și Bacalîm Ion în numele inculpatului Vatamanu Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 10 mai 2017 în cauza penală în privința lui Vatamanu Ion și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac, pronunțată integral la 26 decembrie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun